

arner 'apicultor': «els *arner*s que baixaven de Lleida» a Masllorenç, 1964; *arnot* 'rusc' a Margalef; mentre que a la Pobra de Cérvoles *arnois* eren 'guardes cilíndriques d'encanyissat per protegir les oliveres tendres i altres arbres' (1935) i això o *arneres* es diu per a això mateix a Benissanet (Bladé, *Beniss.*, 63). *Arnerar*. *Arnerada*. *Arnaire*.

¹ Mahn, *Etym. Untschgn.*, 105-6. Res a veure amb el mot bc. *erla-kofoin* id., que Mahn voldria assignar-li com a base, cpt. del romanisme *cofoin* 'cove' i el bc. *erle* 'abella' (Mitzxelena, *BSVAP* x, 10), també sense relació amb *arna* (almenys no *arna* 1). Ja l'acadèmic aragonès Siesso (1720) assenyalava l'aragonès *arna*, i veg. en el *DHiAcEsp.* altres vells testimonis aragonesos. — ² Des de Tortosa, Priorat i Garrigues: anotat a Gratallops, Margalef, la Pobra de Cérvoles, l'Albagés, 1935-6, fet de canyes en el darrer poble; fins al capdamunt de Cardós i Vall Ferrera (1932-34), i Valls de Barravés (Vilaller) i de Boí: a Castelló de Tor em diuen que es diferencia del *seguer* perquè és feta de branquetes d'avellaner cimentades amb buina (1957). A Rívert (C. de Tremp) en vaig veure ocupant les esplugues d'aquelles grans serres; a Bassella en feien entreteixint vidarses (1957). — ³ Calaceit, Fraga, Tamarit, Alins de Llitera, l'Estall, Llaguarres, St. Feliu de La Múria, Bissauirri; i en pobles dels dos extrems, que els deuen el nom, Arnes de Lledó i Abella d'Espés, on en viu tot el poble, i el principal propietari m'ensenyava *arnes* de totes menes, velles i noves (1957). D'aquell diu CaCandi, *MiscHiCat.* 1, 84, que una nota del S. xvi posada damunt del nom *Mansiones* ens mostra l'equivalència dient «*Arnes* o buchs de abelles». — ⁴ Pel Nord-oest no sols arriba fins a Civit (Segarra, *BDLC* xii, 264) sinó també a Cardona (1953), Lluçanès (Sant Martí d'Albars, 1964) i fins Camprodon (*AlcM*). — ⁵ La semblança d'*arna* amb l'ags. *ærn* 'casa' és curiosa i res més, car es tracta de la correspondència fonètica del gòt. *razn* i esc. ant. *rann*; transposició d'un tipus afavorit per l'anglo-saxó, com en *birnan*, angl. *burn* = gòt. *brimnan*, al. *brennen*; *gaers* ~ *graes*, angl. *grass* 'herba'; *hors* = a-al. ant. *hross*, al. *ross* 'cavall'. — ⁶ En certs parlars italians apareixen altres significats, provinents sens dubte de la idea d'«objecte vacu» i ben propis d'un mot d'origen pre-romà: *AIS*, m. 424 ('caverna') porta *arno* en el punt 397 (Istria) i en el mapa 424a «riparo sotto una roccia sporgente» porta *arnáro* en el punt 633 (Laci). — ⁷ No aquesta (com diuen Hubschmid, *EncLHisp.* 1, 62, i *AlcM*₂) no sols perquè no hi ha base en el cèltic insular, sinó perquè un mot tan ben representat en el Sud del català, a Toscana i en els Abruzzi, i absent al Nord dels Pirineus, té una àrea típicament no cèltica. — ⁸ Algun detall més en el *DECH*, s. v. *aro* i *arna*. No cal insistir gaire en el que ja deia en el *DCEC*. No és acceptable l'etimologia URNA que proposava Griera (*ARom.* xii, 550) per impossibilitat fonètica, i per més que hi hagi un «*arna*: sepultura» en els Glossaris de Ri-

poll, car és una dada massa isolada per poder considerar-la originària, i encara s'ha de comprovar bé si no hi ha errada de lectura per *urna* o per *arca*; en va intenta Spitzer (*ZRPb.* xlix, 86-87) salvar-la fonèticament admetent un encreuament d'URNA amb ARCA: podríem pendre la idea en consideració només si sabéssim que URNA o ARCA estan documentats en el sentit de 'rusc', i fins si així fos no es comprendria que es pogués arribar a 'rusc' partint de la idea de 'sepulcre'.

ARNA II, 'insecte a manera de papalló, i la seva larva, la qual rosega la roba', mot germà de l'oc. ant. *arna*, avui llenguadocià i provençal, i amb variants com *arla* a Gascunya, etc., d'etimologia incerta, probablement pre-romana, d'origen potser ibero-aquitànic, i emparentat amb el basc *arr* 'cuquet, corc', que (jutjant pel basc dial. *ār*, *arr(a)* deu venir d'una base antiga *ÁNARA, junt amb el qual viuen una gran varietat de noms d'insectes semblants: *euli* 'mosca', *el-txo* 'corc', 'mosquit', *erle* 'abella', mots de forma més pròxima a la del gascó *arla*, que suggereixen una ampla família de formes i sentits un poc alternants en els diferents dialectes primitius eusko-ibèrics. □ 1.ª doc.: fi S. xiv; l'oc. ant. *arna* ja en el S. xiii.

Ja el llegim en Eiximenis: «Negligència, diu aquest savi, no és sinó tinya e *arna* amagada en drap preciós qui, per tal cant no y és vista, tot lo drap corromp e troça e-l fa gitar finalment al femer» (*Terç*, 220); «axí com l'*arna* menja la vestidura, e axí com lo verme rou lo fust, axí la tristor rou lo cor», Ant. Canals, *Carta de St. Bernat* (CoDoACA xii, 467). I el verb *arnar-se*: «avia stojat en un loch desat de la casa la gonella aspra, grossa, squinsada e *arnada* que sa fiyla solia aportar», BMetge, a. 1388 (*Vàlter e Griselda*, fº 12v); «spolse sa roba / qui apartar-ne / vol que no s'*arnes*», JRoig (*Spill*, 2813). «*Arna* que-s menja la roba: *tinea*; *arna* de la grana: *blatta*»; OPou *ThPu.*, 89).

També el trobem des d'antic en llengua d'oc: *arna* «teigne» en un text del Roergue del S. xiii; en un de Beziers de c. 1300; «tinea» ('specia de verme') en un text del Comtat Venaisin, de Peyre de Pateras, de 1349 (*Rom.* lxxvii, 229), i algun altre de roergat o avinyonès dels anys 1471, 1380 i després de l'Edat Mitjana, l'adjectiu *arnós* «plein de teignes» en el Roergue c. 1220.

En els problemes etimològics difícils, per complicats que siguin, aquest diccionari no es pot limitar a la prudent actitud d'*AlcM* «del ll. TARMITE 'corc de la fusta', però l'evolució fonètica és fosca», obediència a M-Lübke (*REW*, 8586), en qui això no era prudència sinó poruga abstenció. Si hom s'entesta a partir de TARMES, -ITIS, el lingüista absorbit pels vastos problemes catalans i pireno-occitans hauria de contestar-hi limitant-se a dir que això és fonèticament absurd — no cal refutar-ho més — i girèm full. Però el catalanòleg ha de ser també romanista sense limitacions, tot repel·lint enèrgicament les idees de gent d'horitzons limitats a les coses italianes i d'oïl (amb tendèn-